

Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi Thomae

Cvm Variis Indicibvs

De Deo Effectore, Creaturarvm Omnivm Tractatvs II. De Opere Sex
Diervm, Ac Tertivs De Anima

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1622

Cap. I. Qvomodo propagarentur homines in statu innocentiae, si Adam non
peccasset.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93575](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93575)

CAPITV M LIBRI QVINTI

- Cap. I. **Q**uomodo propagarentur homines in statu innocentia, si Adam non peccasset.
 II. **A**n in statu innocentia virginitas perpetuo seruanda esset.
 III. **N**onnulla dubia circa filiorum procreationem in statu innocentia breuiter expediuntur.
 IV. **Q**uanta, & qualis hominum multiplicatio in statu innocentia fieret.
 V. **V**trum in statu innocentia homines generarentur perfecti quoad corpora, vel quomodo con-
 summatam illorum perfectionem consequerentur.
 VI. **Q**uibus rebus ad vitam conseruandam homines in statu innocentia vterentur.
 VII. **Q**uod genus vitæ corporalis, seu politice homines in statu innocentia profiterentur.
 VIII. **A**n homines in statu innocentia nascerentur in gratia, iustitia, & scientia perfecti.
 IX. **V**trum in statu innocentia omnes homines in gratia confirmati nascerentur, & consequenter
 an omnes posteri Adami essent predestinati, soli, electi ex illo nascerentur.
 X. **D**ubia quædam circa doctrinam superioris capituli expediuntur.
 XI. **A**n in statu innocentia si perseveraret, excellentior esset hominum sanctificatio, quam sit in sa-
 tu lapsæ naturæ.
 XII. **A**n in statu innocentia durante longo tempore homines in illo permanerent, & quomodo ad ce-
 lestem gloriam transferrentur.

LIBER QVINTVS.

DE STATV QVEM HABVIS-
SENT IN HOC MVNDO VIATORES,
si primi parentes non peccarent.

Presentis li-
bri doctrina
non solum
curiosa, sed
vtilis.

Atria huius libri curiosa magis, quàm necessaria videri potest, eo quòd sit de re incerta, quæ nunquàm fuit, nec futura est, nec nobis est reuelata. Nihilominus tamen D. Thom. & alij Theologi non omnino illà prætermiserunt, quia licet in se reuelata non sit, in reuelatis magna ex parte continetur, ex illisque deduci potest. Vnde etiam sit, ut illius inquisitio magnam lucem ad cognoscendas poenas, quas humanum genus, propter peccatum Adæ incurrit, afferre possit. Propter has igitur causas diligenter inquirendum est, quomodo status innocentie communicandus esset hominibus ab Adamo procedentibus, ipso non peccante: & quem statum, seu modum vitæ in hoc mundo habere possent, vel etiam habituri essent, quàm ex his, quæ Deus in primis hominibus operatus est, & ex legibus, quas cum eis statuit, inuestigari poterit. Ac denique quomodo ex illo statu, ad alium feliciorē transferrentur, explicabimus.

CAPVT I.

Quomodo multiplicarentur, seu propagarentur homines in statu innocentia, si Adam non peccasset.

Supponit hæc questio, etiam si Adam non peccasset, nihilominus genus humanum in plura indiuidua multiplicandum fuisse. Quam supposi-

tionem, tanquam rem certam, omnes Theologi admittunt, quia sufficienter ostenditur ex diuina benedictione. Crescite, & multiplicamini, Gen. 1. Quia illa benedictio data est hominibus, non occasione peccati, sed per se (vt sic dicam) propter bonum talis naturæ: ergo duraret, haberetque effectum non interueniente peccato. Item incredibile est creasse Deum duos homines, vt si non peccarent, illi soli saluarentur: si autem peccarent, multiplicarentur: ergo non est verimile, perseverantibus in innocentia duobus primis hominibus, illos tantum fuisse futuros: essent ergo plures. Et in hoc sensu dicimus fuisse multiplicandos. Denique D. Th. 1. p. q. 98. ar. 1. addit optimam rationem, quia in humana natura propter perfectionem animæ rationalis, & immortalis, non tantum species, sed etiam singula indiuidua sunt per se intentata ab authore naturæ: ac proinde in statu innocentie plura indiuidua multiplicantur.

Ex qua ratione soluitur tacta obiectio: quia multiplicatio indiuiduorum solum esse solet in speciebus rerum corruptibilium, quia est necessaria ad speciei conseruationem: sed in statu innocentie homines essent immortales: ergo multiplicatio plurius indiuiduorum non esset necessaria ad conseruationem speciei: ergo simpliciter non esset, quia eius necessitas cessaret. Respondetur autem primò, naturam humanam de se esse corruptibilem, & ita ex se postulare indiuiduorum multiplicationem, ac proinde non fuisse priuandam hoc beneficio, etiam si per donum iustitiæ singula indiuidua perpetuam acciperent. Alio-

Alioquin nec duo indiuidua, sed vnum tantum procreandum esset. Deinde dicitur, licet homo sit corruptibilis, animam eius esse immortalem, & ex hac parte singulas animas esse per se, & principaliter intentas, multo magis quam species singulas rerum, & formarum corruptibilium; & ita ratione animarum multiplicationem indiuiduorum non tantum propter conseruationem speciei, sed etiam per se, & propter singulorum indiuiduorum perfectionem, & varietatem esse intentam. Vnde dico ultimo illam rationem conseruationis speciei, non esse adequatam causam multiplicationis indiuiduorum. In quo est notanda differentia inter res irracionales, ac infenibiles, & res intellectuales, aut ratione vtentes: quod priores non sunt propter se, sed propter vsum & commoditatem hominum, & intellectualium rerum ipsa vero intellectuales res per se, & propter intrinsecam perfectionem intenduntur, & multiplicantur. Vnde fit, vt indiuidua specierum aliquarum rerum hominum inferiorum non tantum multiplicentur in numero sufficienti ad conseruandam speciem, sed in multo etiam maiori, quia vel ad sustentationem hominum, vel ad pulchritudinem vniuersi, & delectationem hominum necessaria sunt. Ideoque quando vnum ad omnia sufficit, non multiplicatur per se loquendo, vt in elemento terra, & alijs videre licet. Et idem fortasse est in celis, quauis in eis etiam probabile sit multiplicari indiuidua, licet sint incorruptibilia, si ad vsum, vel commodum vniuersi illa varietas indiuiduorum, vel melior, vel etiam sufficiens est. At verò in gradu intellectuali singula indiuidua sunt per se intenta, vt Deo fruantur: nam ad eius similitudinem sunt, ideoque multiplicantur, quantum iuxta diuinæ sapientiæ consilium sufficiens iudicatur. Vnde probabile valde est, (vt supra dixi) etiam in speciebus Angelorum indiuidua multiplicari. Magisque certum id est de specie humana etiam in statu immortalitatis, quia illa multiplicatio personarum ad quandam pulchritudinem, & decorem totius speciei confert, quatenus per diuersitatem plurium indiuidualium perfectionum, totius speciei amplitudo magis reletur. Præterquā quod ad societatem politicam homini valde naturalem, necessariam est.

Hoc ergo supposito, quæstio est, de modo multiplicationis, an esset per viam naturalis generationis ex coniunctione maris cum femina; necne, ac subinde an esset immediate à Deo, an ab ipsis hominibus. Ratio dubitandi est, quia modus generationis humanæ contra decentiam, & perfectionem status innocentie esse videtur. Tum quia commisitio maris, & femina sine delectatione nimia, quæ rationis vsum obtundat, esse non potest: tum quia conceptus prolis sine ruptione, & diuisione alicuius partis femine corporis, non potest perfici, quia non potest viri semen in vterum vxoris intrare: talis autem diuisio incorruptioni corporis feminae repugnabat. Tum etiam, quia partus feminae non poterat esse sine dolore propter nimiam partium dilationem, quæ ad foetum emittendum necessaria est. Ergo non multiplicarentur homines in illo statu modo adeo imperfecto. Vnde videtur sequi non fuisse tunc homines ab hominibus propagandos, sed immediate à Deo: quia non possunt homines, nisi dicto modo alios homines procreare: nec potest homo ab alio, quam à Deo produci, si ab homine non generatur.

Propter has fortasse difficultates aliqui antiqui Patres docuerunt, multiplicationem hominum in statu innocentie non fuisse futuram per naturalem generationis viam, sed per creationem. Ita docuit Gregor. Nissen. lib. de Opific. hom. cap. 17.

& Chrysost. homil. 18. in Gen. circa initium cap. 4. & lib. de Virgin. cap. 17. in fin. Damasc. lib. 2. cap. 30. & lib. 4. cap. 25. Fauet Augustinus lib. 1. Gen. contra Manich. cap. 19. Vbi tractans verba illa, Crescite, & multiplicamini, ait, licet nobis ea ita spiritualiter accipere, vt in carnalem fecunditatem post peccatum conuersa esse credatur. Idem sentit Euthymius in Psalm. 50. & Procop. Gen. 4. Atque denique Hieronymus epist. 22. ad Eustochium de Custodia Virginit. sæpe indicat vsum coniugij per peccatum fuisse introductum, & in lib. 1. contra Iouinian. parum post medium incertam rem esse existimans, in hac partem magis inclinat. Si obiceretur (inquit) antequam peccarent, sexum viri, & femina fuisse diuisum, & abque peccato eos potuisse coniungi, quid futurum fuerit incertum est. Infra vero addit, Quod nocebat si Paradysus nuptias recipit, & nulla est inter maritatum, & virginem diuersitas etiam in Paradysos sociari. Ex quo videtur coniecturam facere non fuisse futurum vsum nuptiarum in Paradiso, cum in illo non inceperit, sed à principio conditiōis humane virginitatem Paradysus, & terra nuptias dediderit.

Hoc ergo sit aliud huius sententiæ fundamentum præter illud, quod in principio positum est. Tertium sit Gregorij Nissen, quia in statu post resurrectionem non erunt nuptiæ, teste Christo Domino Matthæi 22. quia tunc, homines erant sicut Angeli Dei in celo, vt idem Dominus ait, sed homines in Paradiso etiam futuri erunt, sicut Angeli: imò per resurrectionem recuperabunt statum, quem in Paradiso habituri erant, & peccando amiserunt: Ergo etiam in Paradiso non esset futurus nuptiarum vsum. Eandemque rationem indicat Chrysostomus, dicens, Post Paradysi amissionem tunc primum vsus rei venerate incepit: ante inobedientiam enim angelicam vti amiserant. & nullus de re venerate sermo erat. Et addit, Qui enim potuit, cum neque necessitatibus corporalibus obnoxij fuerint: In quo quartam rationem indicat. Nam ab illo statu alienum erat necessitatibus corporalibus inservire: sed vna ex maioribus, & vtilioribus necessitatibus est, quæ ad prolis generationem, & procreationem pertinet: ergo illum statum non decebat. Quinto argumentatur Damasc. d. cap. 25. Quia Adam non cognouit Euam, donec audiret, Terra es & in terram reuerteris. Ergo ne mors genus humanum obtereret, & absumeret, matrimonium assumptum est, vt per liberorum procreationem genus nostrum procrearetur. Ergo hac necessitate cessante per innocentiam, etiam vsum coniugij non fuisset.

Dicendum nihilominus est: quauis primi homines non peccassent, & status innocentie perfectus uerasset, genus humanum per naturalem generationem, & maris, ac feminae coniunctionem propagandum fuisset. Ita docet Diuus Thomas 1. p. quæst. 98. & reliqui Scholastici cum Magistro in 2. dist. 20. Et oppositum tanquam hæresim Armenorum, & Almerici damnat Castro verb. Adam. hæres. 3. ex Guidone Carmelita, & Bernardo de Luzenburgo, & August. lib. 31. de hæres. in 3. & illam Adamianis tribuit. Probatur autem assertio primò ex verbis illis Gen. 2. Non est bonum hominem esse solum, faciamus ei adiutorium simile sibi. De quo adiutorio per anticipationem in cap. 1. dictum fuerat, Masculum, & feminam creauit eos. Ex qua distinctione sexum cum similitudine naturæ manifestum est illud adiutorium datum esse Adæ principaliter ad filios procreandos. Ergo futurum esset hoc naturæ officium in statu innocentie. Respondent Nissen. & Damasc. Deum præscium futuri peccati creasse homines diuersi sexus, vt post peccatum posset genus humanum conseruari, & propagari. Sed hoc verisimile non est: tunc quia Deus dixit, Non est bonum hominem esse solum, locutusque est de homine in statu innocentie: ergo etiam

Arguitur 2. ex ipso Hieron.

Arguitur 3. ex citato Nissen.

Idem arg. indicat. Chrysost.

4. Quoque ex eodem Chrysost.

5. Damasc. nua assert.

6. Vera assertio affirm.

Castro contra supra.

Probatur 2. assertio ex Script.

Responsio Nissen & Damasc. non admittitur.

etiam

etiam in illo statu non erat bonum, hominem carere tali adiutorio: ergo per se, & non occasione peccati factum est. Tum etiam, quia sexuum diuersitas naturalis est homini, & per se illam exigit, & non ratione peccati: ergo per se fuisse in innocentia statum: ergo in eo etiam suum haberet usum.

Secundo confirmatur hoc ex illa benedictione diuina, *Crescite, & multiplicamini, & replete terram*, Gen. 1. in illa enim non respexit Deus ad mortalem statum, in quem homines per peccatum peruenturos esse prauiderat, sed per se, & in omni statu multiplicationem hominum per illam benedictionem intendit. Tum quia per se spectabat ad vniuersi complementum: tum etiam quia eodem modo benedixit Deus alijs animalibus, similia verba proferens, *Crescite, & multiplicamini*. Vnde Damasceni auiusio.

Damasceni
auiusio.

Non satis
facti.

Crescite, & multiplicamini, non significat illam propagationem, quae per complexum venereum efficitur: nam Deus alio modo genus nostrum propagare poterat. Sed hoc satis facere non potest: nam verba illa non solum passiuè (vt sic dicam) continent predictionem aut promissionem, quod homines essent multiplicandi, sed actiuè intelligenda sunt, ita vt per illa Deus imperet hominibus actiuam productionem & multiplicationem sibi similiam: sicut quando alijs animalibus imperauit, *Crescite, & multiplicamini*, actiuam productionem, & generationem illis indixit. Nec Deus de modo miraculoso, vel extraordinario, quo posset multiplicare indiuidua, sed de modo naturali locutus est: hæc enim virtutes viuentibus naturalem per illa verba significare voluit: illa autem virtus non operatur nisi per ordinariam generationis modum: ergo de illa multiplicatione verba illa intelligenda sunt.

8
Philius
probat ex
Gen. 2.

Tertiò hoc maxime confirmatur ex verbis illis Adæ, quæ post formationem Euxæ costæ suæ dixit Gen. 2. *Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea, &c.* Quamobrem relinquet homo Patrem, & Matrem, & adheret uxori suæ, & erunt duo in carne vna. Illa enim unitas inter virum, & feminam per vinculum matrimonij, quasi inchoatur, & per copulam consummatur: quia donec coniuges matrimonium consummant, non sunt vna caro, vt docet Alexand. III. in cap. secundo, de Conuersione coniugator, & specialius Bened. Papa in ca. lex diuina. 27. quæst. 2. & in Conc. Later. p. 6. cap. 27. Alexand. III. postquam verba Adami retulit, subiungit, *Qui bus verbis innuit, non aliter virum, & mulierem fieri posse vnam carnem, nisi carnalis copula sibi cohæreant.* Et sumitur ex Paulo I. Corinth. 6. dicente, *Qui adheret meretrici, vnum corpus efficitur.* Erunt enim (inquit) duo in carne vna. Ergo priusquam Adam de futura culpa cogitare posset, intellexit sibi fuisse datam mulierem in adiutorium, vt per maritalem copulam vna caro fieret. Ergo licet Adam non peccasset, Euxæ commisceretur, fierent vna caro, eademque lex sancti connubij in statu illo seruanda esset. Nā Adam de obligatione & usu in illo statu seruando locutus est, & in verbo illo, *adheret uxori suæ*, præcipuè videtur locutus de adhesionem per copulam & cohabitationem, vt D. Thomas exposuit 2. 2. q. 26. a. 11. ad 1.

9.
Probat
etiam asser
ex Aug.

Quartò principaliter probatur conclusio ex Augustino lib. 9. Gen. ad lit. cap. 3. & sequentibus. Vbi inter alia dicit, *Non video quod prohibere possuerit, vt essent hominibus etiam in Paradiso honorabiles nuptiae, & oritur immaculatus: hoc Deo praestante fideliter, iusteque viuens, & sine vilo inquieto ardore libidinis, sine vilo labore, doloreque parienti factus ex eorum semine gigneretur.* Quod latè etiam profequitur lib. 14. de Ciuit. à ca. 21. vsque ad 26. Et ita libro primo Retract. cap. 10. emendat, quod lib. 1. de Genesi contra Manichæum

dixerat. Et eadem ratione cap. 13. corrigit, quod dixerat libro de ver. Relig. cap. 46. si natura nostra in sua integritate permanisset, non fuisse futuras hæc necessitudines consanguinitatum, affinitatum, & cognationum. Nam re vera essent futurae, cum futura essent coniugia, & filiorum generationes. Consentit Gregor. in Psalm. 5. Penitent. Greg. 10. circa illa verba, *Scribantur hæc in generatione altera*, per D. Rupertus, Beda, Abulensis in Genesim.

Vltimò probatur ratione hæc sententia: primò à priori, quia naturale est hominibus, vt per generationem vnus ab alio multiplicetur: sed hic modus seruari potuit in statu innocentiae, salua perfectione illius status. Ergo ita fieret. Consequenter est euidens, quia per peccatum non est immutata natura, nisi in his, quæ penalia sunt: velè contrario ante peccatum non est natura priuata suis naturalibus actionibus, sed adiuta, vt sine indecentia, vel morali defectu illas exercere posset. Maior etiam ex Philosophia nota est. Minorem autem probat Augustinus supra excludendo tres defectus in principio à nobis tactos. Primus erat: Ad de nimia delectatione. Respondet autem quod virtute doni innocentiae, seu originalis iustitiae, hæc imperfectio cohereretur. Quia ante copulam non antecederet motus inuoluntarius, aut impudicus membrorum, sed ex motione voluntatis honestæ, & propter finem optimum, sine ardore libidinis, talis motus fieret. Et similiter in plomet actu coniugij Deus excessum libidinis temperaret, & solum delectationem conuenientem ad perfectionem actus permitteret: vnde talis, ac tanta esset, vt mentem non perturbaret, nec rationis usum perfectum impediret.

Secundus defectus erat ruptio virginis claustrum in ipsa conceptione: de quo etiam ait Augustinus dicto capite vigesimo sexto, potuisse semen immitti, quod intra vterum feminæ, & conceptum fieri, salua integritate claustrum virginis. Si, inquit, sanguis menstrualis emittitur. Nam quia via sanguis egreditur, possit semen virile ingredi. Et sequitur Diuus Thomas supra ad 4. Sed hæc responsio difficilis est. Primò, quia non est simile de exitu sanguinis menstrualis, & de seminis ingressu: quia sanguis ille egreditur de corpore feminæ per venas proprias ad illam purgationem à natura deputatas, quæ in superfluitate valis femine terminantur, habentque veluti propria officia, quæ cum ordinariæ clausula sint, & quali complicata, debitis temporibus reuertuntur, & quasi dilatantur, vt ille sanguis exeat, quod in virginibus absque vlla lesione, & sine dilatactione claustrum virginis optimè fieri potest. At verò longè diuersa ratio est de ingressu seminis. Nam in primis in corpore feminæ, vt in sua integritate, & naturali compositione nascitur, non est aliqua via expedita, & aperta, per quam ingredi possit: quia partes femine corporis in illa via ita sunt compactæ, vel continuæ, vt nihil possit per illas penetrare, nisi inter illas aperiat via, per quam semen ingredi possit. Accedit quod semen non potest, quæ extrinsecus iniicit, seu immittit in matrem, qui est locus conceptionis, sed necessaria est commissio membrorum in femineo vase, vt ipsa met naturalis membrorum forma, & compositio ostendat. At verò non potest illa commixtio, & penetratio fieri naturaliter, nisi virginalis claustrum referretur, siue per diuisionem alicuius membræ, quæ antecopulam erat continuæ, & vnam illam clauderat: siue per separationem, & dissolutionem partium corporis femineæ, quæ antecopulam non solum contigua, sed etiam veluti conglutinata, & inter se copulata: vt exponit Fernellus de Part. corp. descript. cap. 7. in fine. Quia sine huiusmodi veluti locali separatione, & distantia partium non pateret naturaliter via ad commixtionem

tionem membrorum, quæ in copula coniugali fit, & per quam vir & vxor fiunt vna caro.

Secundo augetur vis huius rationis, quia in partu proli conceptæ multo magis necessarium est claustrum virginale aperiri: nihil ergo obesse posset, quin in conceptione rumpetur. Probatur consequentia, quia si propter vitandum dolorem, vel conservandam virginitatem (vt ita dicam) materialiter in conceptione, seruaretur illa integritas, esset etiam seruanda in partu, quia nõ minus repugnabant illa incommoda perfectioni status innocentie in vno actu, vel tempore, quam in alio, vel è contrario, si in partu esse poterat ruptio sine imperfectione contraria statui, etiam in conceptu. Imò si apertio claustrum necessaria futura erat, vt proles exiret, perfectio suauiori modo, magisque naturali pararetur via in ipsa conceptione, vt facilius possent membra in partu laxari, vt sine dolore fieret. Quod verò saltem in partu virginale claustrum apertio fuerit necessaria, probatur, quia exitus pueri ex virgine integra manente matre, siue grandi miraculo fieri non potest vtique aut per corporum penetrationem, aut per transitum corporis ab extremo ad extremum sine presentia in medio. At verò tale miraculum perpetuum in statu innocentie fingere, nec fundamentum habet, neque videtur verisimile.

Dicunt verò aliqui, potuisse per solā partum, & pororum materni corporis dilatationem infantem de vtero matris exire sine integritatis eius diminutione. Quod tradit Durandus in 2. dist. 20. q. 2. ad 1. & clarius in 4. dist. 44. quæst. 6. ad 1. vbi de virginitate Mariæ in partu eodem modo sentit. Ibi autem ex falso fundamento mouetur, quia putat duo corpora non posse simul se in eodem loco penetrare, quod falsum est. Et ideo sententiam illam quantum ad beatissimæ Virginis partum improbauius in 2. tom. 3. p. disp. 5. sect. 2. In presentibus vero alio vtitur fundamento: scilicet, quia diuisione claustrum non posset fieri sine dolore, dolor autem in statu innocentie esse non potest. Sed hoc parū urget: nam etiam post amissionem in conceptione corporalem virginitatē, quoad carnis integritatem nõ potest partus fieri sine dolore naturaliter: & nihilominus in statu innocentie sine dolore fieret, vt mox dicemus: ergo etiam a tertio claustrum sine dolore virtute diuina fieri poterat. Præterea si virginale claustrum per membranā continuum naturaliter claudatur, non posset intelligi exitus proli per solam dilatationē sine diuisione partium, vel penetratione corporū: quia pori nõ possent adeo dilatari, vt per eos possit corpus infantis exire sine penetratione partium, vel sui corporis inter se, vel cum partibus materni corporis. Si autem corporalis virginitas consistit in contiguitate, & copulatione partium, non minus est naturaliter necessaria separatio & distinctio illarum partium, quæ siue magno etiam dolore naturaliter non fit, nõ solum in primo partu, verū etiam neq; in ceteris. Ergo & repugnat dicere partum fuisse futurum per dilatationē partium, & sine apertione claustrum virginale. Et præterea eadem difficultas superest quomodo partus sine dolore futurus esset. Nullū ergo est inconueniens diuisionē, vel separationem illā in statu innocentie admittere tam in conceptione, quam in partu. Et ita tenuit D. Thomas in 2. dist. 20. vbi Bonauentura, Gabriel, & alij id sequuntur.

Quomodo autē id fieret sine dolore, iam explico. Tertium incommodum erat, quia partus naturalis sine dolore non fit. Ad hoc autem responderet Augustinus dicto capite 26. in Paradiso dolorem partus non fuisse futurum. Quia ad partum matris impulsus foemina viscerā relaxaret. Explicari autem potest in hunc modum, quia sola relaxatio maternorum viscerum, aut viarum corporis dila-

tatio non causat dolorem, nisi media aliqua a te ratione, quæ in partibus illis per nimiam compressionem quarundam, & aliarum separationem, vel extensionem fit: hanc autem alterationem posset Deus facile impedire, & consequenter etiam dolorem præcauere. Imò etiam posset suauiter partes foemine corporis per cōuenientes qualitates ita disponere, vt facili relaxarentur sine doloris sensu. Quod licet esset præter debitum naturæ humanæ absolute spectatæ, esset nihilominus illi statui quasi connaturale, ac debitum, sicut multa alia priuilegia, quæ in superioribus explicauimus. Et per hæc responsum est sufficienter rationibus dubitandi in principio positis, ac fundamentis contrariæ sententiæ. In eis verò peculiaris difficultas attingitur de virginitate, an esset in statu innocentie conservanda, vel amittenda, quam ex parte, & obiter, ac cursim attingimus: quia verò grauis est, & scitu digna, illam integrè ac ex professo in capite sequenti tractabimus.

CAPVT II.

Virum in statu innocentie virginitas perpetuo seruanda esset.

Ratio dubitandæ est: quia videtur absurdum, quod durante innocentie statu virginitas in omnibus personis foret violanda, alioqui status naturæ lapsæ statum innocentie in castitatis perfectione superaret: quod esse videtur, & contra illius status excellentiam, & contra id, quod sancti ponderant, Adam non sine mysterio vxorem non cognouisse, donec è Paradiso eiectus est. In hoc igitur puncto D. Thomas in 2. dist. 20. q. 1. a. 2. ad 1. dicit in primo statu non fuisse amittendam simpliciter virginitatem per copulam coniugalem. Quia duplex integritas ad virginitatem necessaria est, carnis videlicet, & mentis. Ex quibus prior valde materialis, & accidentaria est, posterior autem est formalis, & præcipua. In statu autem innocentie solueretur quidem integritas carnis: non autem integritas mentis, & ideo absolute, & simpliciter virginitas non amitteretur. Et hanc doctrinam defendit ibi Capreolus conclusione nona, & ad argumenta contra illam.

Alia sententia huic extremè contraria, sumi potest ex Abulense secunda parte quæst. 85. art. 4. nimirum in statu innocentie virginitatem non fuisse dissoluendam quoad carnis integritatem, quoad mentis autem integritatē necessario fuisse violandam. Quia non potuit generatio tunc fieri sine voluntate coeundi, & sine opere emittendi, cōmiscendi, ac recipiendi virile semen: sed hoc directè pugnat cum integritate mentis ad virginitatē necessaria, vt statim amplius confirmabitur. Ergo in statu innocentie necessario fuisset amittenda virginitas quoad formale, licet non amitteretur quoad corporale. Et potest hæc opinio declarari saltem in ordine ad potentiam Dei absolutā. Nam foeminam concipere, vel etiam parere ex viro, voluntario, & morali modo sine amissione integritatis carnis per Dei potentiam, seu speciale donū, non repugnat, vt est per se clarum. At verò virginem voluntario, & morali, ac naturali modo coire cum viro retenta integritate formali eius quoad propositum mentis, inuoluit apertam repugnantiam. Quia integritas mentis consistit in absoluto proposito non coeundi, & perseverantia in illo, repugnat autem voluntariè coire, & habere firmū propositum non coeundi. Nec refert quod talis voluntas coeundi in statu innocentie esset licita, quia integritas mentis ad virginitatem necessaria non solum illicitum, sed etiam licitum p̄positum coeundi excludit.

Dico

Quid dicendum ad reliqua adducenda in q. 26.

1. Sententia ex D. Thom. quam tenet Capreol.

2. Sententia eximie contraria præcedenti ex Alensi. Probatur.

Declaratur deinde.